

Unge som hverken er i beskæftigelse eller uddannelse

I forlængelse af den aktuelle debat om ungdomsledighed er det relevant at se på gruppen af unge, som hverken er i beskæftigelse eller uddannelse. Denne analyse belyser gruppen af unge (16-29 år), der i mindst seks måneder hverken har været i ordinær uddannelse eller beskæftigelse. Der er umiddelbart tale om 90.700 i 2010, svarende til knap 10 pct. af de 16-29-årige.

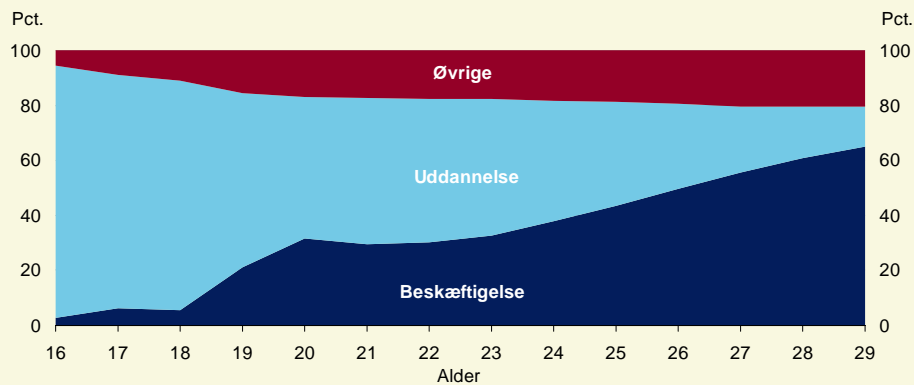
Gruppen er meget sammensat. Derfor er mulighederne og perspektiverne for at komme i uddannelse eller beskæftigelse også meget forskellige for de unge i gruppen. Der vil således være brug for reformer på en række områder, hvis gruppen af inaktive unge skal nedbringes.

Knap halvdelen af gruppen (43.400) er overførselsmodtagere. Kun et mindretal er ledige, hvoraf en stor andel hurtigt afgår til beskæftigelse eller uddannelse. Hovedparten af overførselsmodtagerne uden for arbejdsstyrken er kontanthjælpsmodtagere med andre problemer end ledighed. Det er unge, hvor der som hovedregel kræves en særlig indsats for at få dem i uddannelse eller ind på arbejdsmarkedet.

47.300 af de inaktive unge er ikke offentligt forsørget. Heraf er 22.400 udlændinge, som vurderes at være midlertidigt i Danmark. Forskellige indikatorer tyder bl.a. på, at gruppen omfatter AU pairs og andre udenlandske unge, som er her midlertidigt. I forhold til en diskussion af bl.a. uddannelsesmålsætningerne for den danske befolkning bør man rimeligvis se bort fra unge udlændinge, der kun er midlertidigt i Danmark.

Tilbage er en restgruppe på ca. 25.000 inaktive unge, som er forsørget af andre, fx forældre, eller er selvforsørgende. I restgruppen har ca. 16.000 højst gennemført grundskolen, svarende til godt 1½ pct. af alle 16-29-årige. Hvis flere i gruppen løftes ind i uddannelse, vil det være et vigtigt bidrag til at nå målsætningerne på uddannelsesområdet.

En ungdom med uddannelse eller beskæftigelse har stor betydning for, at man senere i livet får en stærk tilknytning til arbejdsmarkedet. I oktober 2010 var 84 pct. i alderen 16-29 år enten i uddannelse eller beskæftigelse. Frem til 18 års alderen er de fleste unge under uddannelse. Herefter stiger andelen i beskæftigelse bl.a. i takt med, at flere og flere færdiggør deres uddannelse, jf. figur 1.

Figur 1**Andel unge i beskæftigelse eller ordinær uddannelse, 2010**

Anm.: Opgørelsen vedrører primo oktober 2010. Uddannelsessøgende med bibeskæftigelse indgår i "Uddannelse". Opgørelsesmetoden er beskrevet i bilag 1.

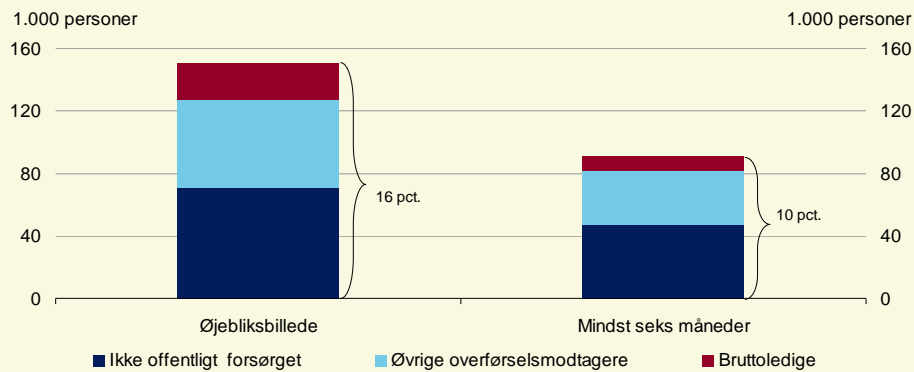
Kilde: Egne beregninger på 33 pct. stikprøve af befolkningen og DREAM-registeret.

16 pct. af de unge var hverken i gang med en ordinær uddannelse eller i beskæftigelse i oktober 2010, svarende til 151.000 personer. En stor del er det dog kun kortvarigt. Fx fordi de er arbejdsløse i kort tid eller venter på at skulle i gang med en ny uddannelse eller et nyt arbejde, er på barselsorlov eller ude at rejse.

Hvis man alene ser på unge, som hverken har været i uddannelse eller beskæftigelse inden for de seneste seks måneder, så reduceres gruppen til 90.700 personer eller knap 10 pct. af de 16-29-årige, *jf. figur 2*.

Det er denne gruppe, der er i fokus i analysen. Hvem er de, kommer de i beskæftigelse eller uddannelse, og hvor mange er ikke omfattet af den indsats, der er rettet mod unge modtagere af overførselsindkomst?

Figur 2
Unge, som hverken er i beskæftigelse eller uddannelse, 2010



Anm.: "Øjebliksbillede" er unge, som hverken var i beskæftigelse eller ordinær uddannelse primo oktober 2010. "Mindst seks måneder" er unge, som fra april-september hverken var i beskæftigelse eller i ordinær uddannelse. "Ikke offentligt forsørget" er personer, som ikke modtog overførsler i første uge i oktober (uge 39).

Kilde: Egne beregninger på 33 pct. stikprøve af befolkningen og DREAM-registeret.

Gruppen af længerevarende inaktive unge fordelt på ydelser

Unge, der hverken er i uddannelse eller beskæftigelse over en længere periode, er en meget sammensat gruppe. Derfor er mulighederne og perspektiverne for at komme i uddannelse eller beskæftigelse også meget forskellige for personerne i gruppen.

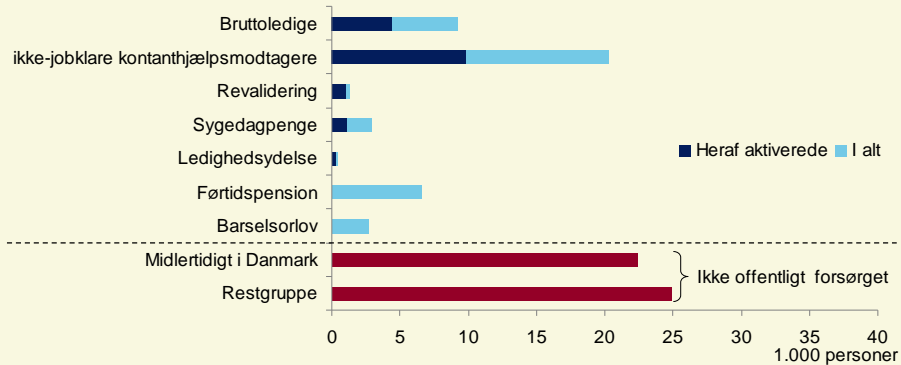
Knap halvdelen af gruppen (43.400) personer er overførselsmodtagere, jf. figur 3. Kun en mindre del af overførselsmodtagerne er arbejdsmarkedsparete (bruttoledige). Hovedparten af overførselsmodtagerne er ikke en del af arbejdsstyrken, men typisk kontanthjælpsmodtagere med andre problemer end ledighed, hvor der kræves en særlig indsats for at løfte dem ind på arbejdsmarkedet eller i uddannelse.

De unge kontanthjælpsmodtagere er en del af målgruppen for den aktive indsats rettet mod unge modtagere af overførselsindkomst (ungeindsatsen). Det understreges også af, at halvdelen af de ikke-jobklare kontanthjælpsmodtagere er i aktivering.

Derudover er der 6.600 førtidspensionister i gruppen. Det er unge, hvis arbejdsevne er nedsat. Den brede aftale om en reform af førtidspension og fleksjob fra 30. juni 2012 sigter bl.a. på at forebygge, at unge ender på førtidspension.

Figur 3

Unge, som i mindst seks måneder hverken har været i beskæftigelse eller ordinær uddannelse, 2010



Anm.: Modtagelse af overførselsindkomst vedrører første uge i oktober (uge 39). "Ikke offentligt forsørget" er personer, som ikke modtog overførsler i første uge i oktober. 7 pct. i denne gruppe modtog overførselsindkomst på et tidspunkt fra april-september.

Kilde: Egne beregninger på 33 pct. stikprøve af befolkningen og DREAM-registeret.

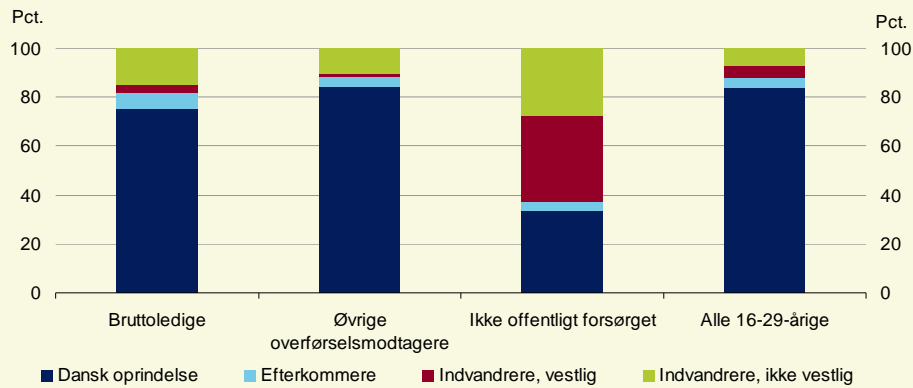
47.300 af de 16-29-årige er hverken i beskæftigelse, ordinær uddannelse eller offentligt forsørget. Det er som udgangspunkt inaktive unge, der er forsørget af andre, fx forældre, ægtefælle eller samlever, eller som er selvforsørgende, herunder unge som lever af sort arbejde mv. samt indsatte i fængsler.

Der er imidlertid flere forhold, der peger på, at næsten halvdelen i denne gruppe er udlændinge, som opholder sig midlertidigt i Danmark. Nogle af dem er her for at arbejde eller uddanne sig.

Mange opholder sig midlertidigt i Danmark

Personerne i gruppen, som ikke er offentligt forsørget, skiller sig blandt andet ud, når det gælder sammensætning på herkomst. 66 pct. har en anden etnisk herkomst end dansk, og 35 pct. er indvandrere fra vestlige lande, jf. figur 4.

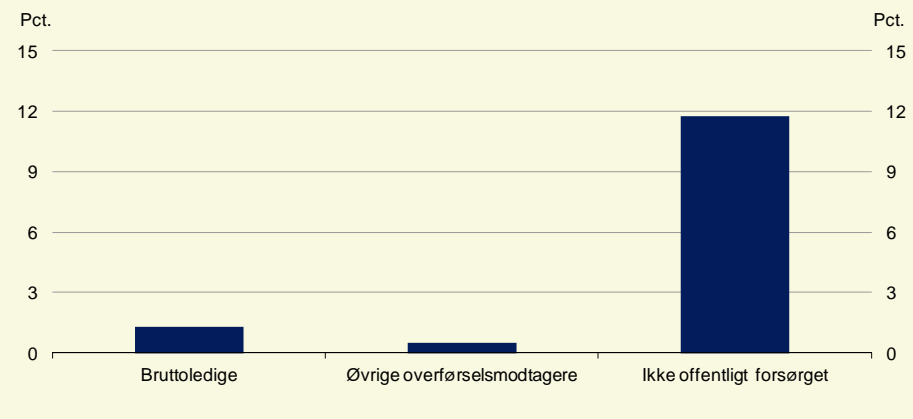
Figur 4
Gruppen af længerevarende inaktive unge fordelt på herkomst



Kilde: Egne beregninger på 33 pct. stikprøve af befolkningen og DREAM-registeret.

Samtidig er der en stor del, som udvandrer. Af personerne i gruppen, der ikke er offentligt forsørget, var det 12 pct., der udvandrede fra 2009 til 2010. Af overførselsmodtagerne i gruppen var det kun omkring 1 pct., *jf. figur 5*.

Figur 5
Andel af gruppen, der er udvandret året efter



Anm.: Andel af gruppen i 2009, der var udvandret året efter.

Kilde: Egne beregninger på 33 pct. stikprøve af befolkningen og DREAM-registeret.

Ser man nærmere på sammensætningen på oprindelsesland, er det med til at understøtte billedet af, at mange i gruppen er udlændinge, som er her midlertidigt. Det er således lande som Filippinerne, Polen, Tyskland og Spanien, der topper listen blandt personer, der ikke er offentligt forsørget, *jf. tabel 1*.

Tabel 1**Personerne, som ikke er offentligt forsørget, fordelt på oprindelsesland**

Danmark	16.000
Filippinerne	2.800
Tyskland	1.700
Polen	1.700
Spanien	1.500
Tyrkiet	1.300
Frankrig	1.300
Kina	1.200
USA	1.200
Ukraine	1.100
Norge	1.100
Øvrige vestlige lande	8.300
Øvrige ikke-vestlige lande	8.200
<i>I alt</i>	<i>47.300</i>

Anm.: Tallene er afrundet til nærmeste 100, hvorfor summen afviger fra totalen.

Kilde: Egne beregninger på 33 pct. stikprøve af befolkningen og DREAM-registeret.

De anvendte registerdata giver ikke mulighed for at identificere formålet med det midlertidige ophold i Danmark. Forskellige indikatorer tyder dog på, at gruppen bl.a. omfatter AU pairs og udenlandske studerende. I gruppen er der fx 2.100 enlige filippinske kvinder, der bor i en husstand med to familier. I gruppen er der også 4.200 udlændinge, som bor på kollegium, *jf. tabel 2*.

Tabel 2**Udvalgte grupper blandt personer, som ikke er offentligt forsørget**

Enlige filippinske kvinder, som bor i en husstand med to familier	2.100
Udlændinge, som bor på kollegium	4.200

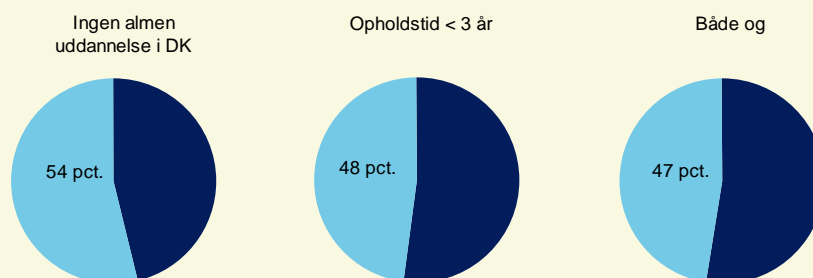
Kilde: Egne beregninger på 33 pct. stikprøve af befolkningen og DREAM-registeret.

I forhold til de langsigtede konsekvenser af en inaktiv ungdom bør man se bort fra personer, som kun er her midlertidigt. Det samme gælder i forhold til en diskussion af uddannelsesmålsætningerne for den danske befolkning.

Det er ikke muligt præcist at fastslå, hvor stor en del af de ikke offentligt forsørgede, som kun har en midlertidig tilknytning til Danmark. Ser man nærmere på uddannelsesbaggrund og opholdstid, kan det dog konstateres, at over halvdelen er indvandrere, som ikke har gennemført en almen dansk uddannelse (dvs. folkeskole eller gymnasium), samt at knap halvdelen er indvandrere, som har opholdt sig mindre end 3 år i Danmark. Kombineres de to kriterier, drejer det sig om 47 pct. eller 22.400¹ af de 47.300 personer i 2010, *jf. figur 6*.

Figur 6

Ingen almen dansk uddannelse og opholdstid under 3 år

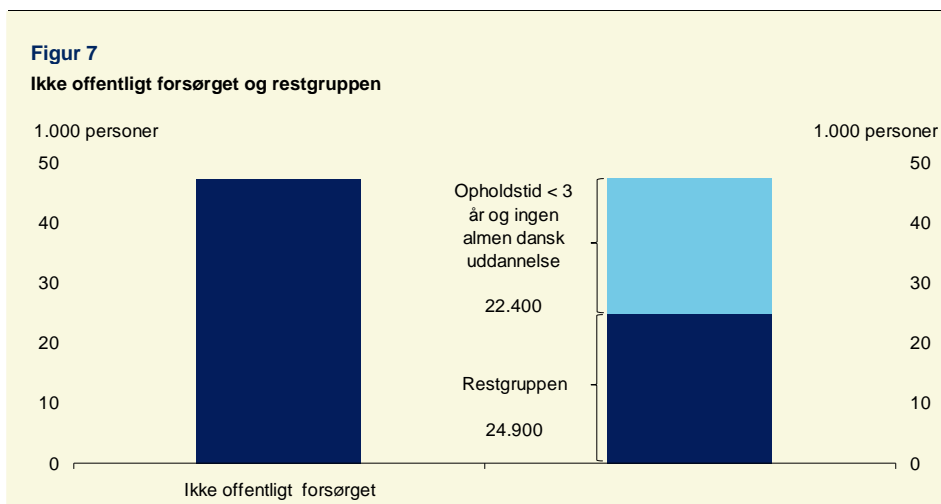


Anm.: Andele af de 47.300 inaktive unge i 2010, som ikke er offentligt forsørgede.

Kilde: Egne beregninger på 33 pct. stikprøve af befolkningen og DREAM-registeret.

Ser man bort fra de 47 pct., der formentlig opholder sig midlertidigt i Danmark, reduceres gruppen af ikke offentligt forsørgede til 24.900 personer (restgruppen), *jf. figur 7*.

¹ Tidligere års vandringsdata viser, at omkring en fjerdedel er udvandret året efter, hvilket understøtter, at gruppen opholder sig midlertidigt i Danmark.

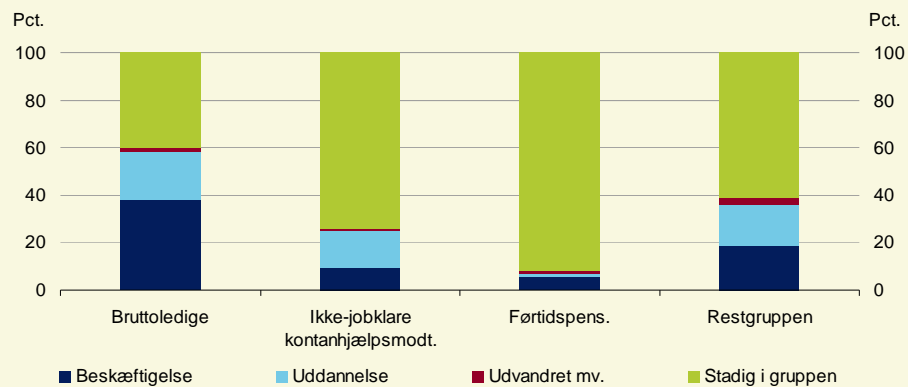


Kilde: Egne beregninger på 33 pct. stikprøve af befolkningen og DREAM-registeret.

Restgruppen betegner i den resterende del af analysen de længerevarende inaktive unge uden overførselsindkomst, som har en almen dansk uddannelse eller har opholdt sig i Danmark i mindst 3 år.

Afgang til beskæftigelse og uddannelse

I løbet af et år er der en betydelig afgang fra gruppen af unge, som hverken har været i beskæftigelse eller ordinær uddannelse i mindst seks måneder. Blandt arbejdsmarkedsparete (bruttoledige) var det over halvdelen, som afgik fra 2009 til 2010. Enten fordi de kom i beskæftigelse eller gik i gang med en uddannelse, *jf. figur 8*.

Figur 8**Andel som har forladt gruppen fra 2009 til 2010**

Anm.: De, som er afgået, har været i uddannelse eller beskæftigelse i hele eller en del af perioden fra april-september 2010. Heraf vil nogle være tilbage på overførselsindkomst i oktober 2010, men de opfylder ikke længere kriteriet om at have været uden beskæftigelse eller uddannelse de seneste seks måneder.

Kilde: Egne beregninger på 33 pct. stikprøve af befolkningen og DREAM-registeret.

Blandt overførselsmodtagerne uden for arbejdsstyrken er der også en relativt stor afgang, men afgangen er forventeligt noget mindre, fordi hovedparten har andre problemer end ledighed. Af de ikke-jobklare kontanthjælpsmodtagere i gruppen i 2009 var det omkring en fjerdedel, som ikke indgik i gruppen i 2010. Blandt førtidspensionisterne var afgangen under 10 pct. Afgangen blandt førtidspensionisterne skyldes, at nogle førtidspensionister får et arbejde på få timer om ugen, herunder skånejobs. De vil dog som hovedregel stadig modtage førtidspension efter modregning for arbejdsindtægter.

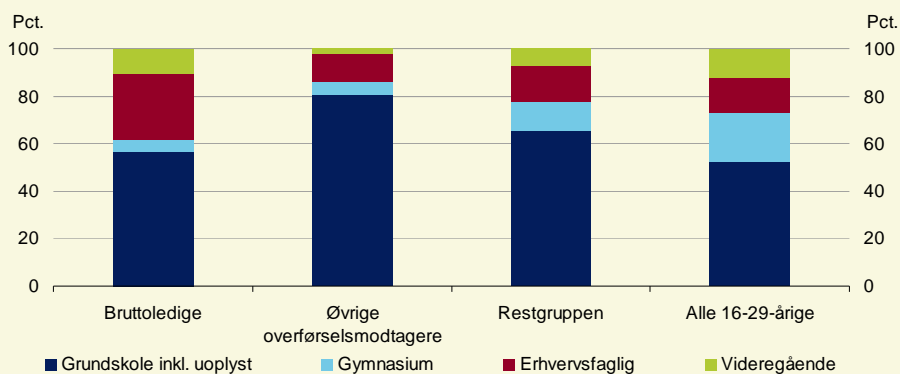
Af personerne i restgruppen var det knap 4 ud af 10, der forlod gruppen fra 2009 til 2010. Det vil sige en større afgang end blandt overførselsmodtagerne uden for arbejdsstyrken.

Uddannelsesniveau

Unge, der hverken er i beskæftigelse eller uddannelse i længere tid, har i gennemsnit et lavere uddannelsesniveau end alle i aldersgruppen 16-29 år. Det gælder navnlig blandt overførselsmodtagerne uden for arbejdsstyrken, hvor over 80 pct. har grundskolen som højest fuldførte uddannelse, jf. figur 9.

Figur 9

Gruppens fordeling på højest fuldførte uddannelse



Anm.: Gennemsnitsalderen i de tre undergrupper er højere end for alle 16-29-årige. Forskellen i uddannelsesniveau i forhold til alle 16-29-årige er dermed reelt større.

Kilde: Egne beregninger på 33 pct. stikprøve af befolkningen og DREAM-registeret.

Personerne i restgruppen har også et lavere uddannelsesniveau end alle i alderen 16-29 år. 22 pct. har en kompetencegivende uddannelse (erhvervsfaglig eller videregående) og 13 pct. en gymnasial uddannelse. Blandt alle i alderen 16-29 år er det hhv. 34 pct. og 19 pct., når der er taget højde for forskel i alderssammensætning.

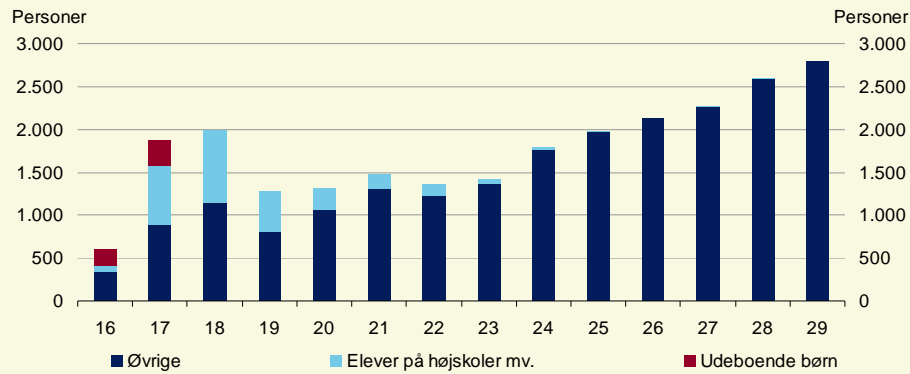
Af de 24.900 personer i restgruppen er det således 16.300² personer eller 1,7 pct. af alle 16-29-årige, der højst har gennemført grundskolen og hverken er i gang med en ordinær uddannelse, i beskæftigelse eller omfattet af den indsats, der er rettet mod unge modtagere af overførselsindkomst.

Nærmere karakteristik af restgruppen

Restgruppen er spredt på alle alderstrin i alderen 16-29 år, men med en overvægt af personer over 23 år. Der er også relativt mange på 17 og 18 år. Det skyldes bl.a., at restgruppen omfatter 2.800 unge, som er på højskole mv., samt 500 unge i alderen 16-17 år, som ikke er hjemmeboende, jf. figur 10.

² Inkl. 3.800 med uoplyst uddannelse.

Figur 10
Restgruppen fordelt på alder

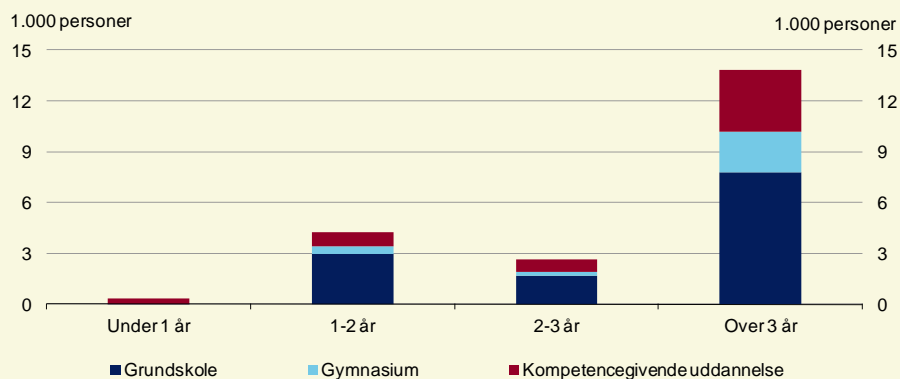


Anm.: Unge, som hverken har været i beskæftigelse eller ordinær uddannelse i mindst seks måneder, og som ikke er offentligt forsørgt. Der er set bort fra indvandrere, der ikke har gennemført en almen dansk uddannelse, og som har opholdt sig mindre end 3 år i Danmark, jf. figur 7.

Kilde: Egne beregninger på 33 pct. stikprøve af befolkningen og DREAM-registeret.

For stort set alle i restgruppen er det mere end 1 år siden, de afsluttede deres højst fuldførte uddannelse, og for næsten 14.000 er der gået mere end 3 år, jf. figur 11.

Figur 11
Restgruppen fordelt efter højst fuldførte uddannelse og varighed siden afslutning heraf



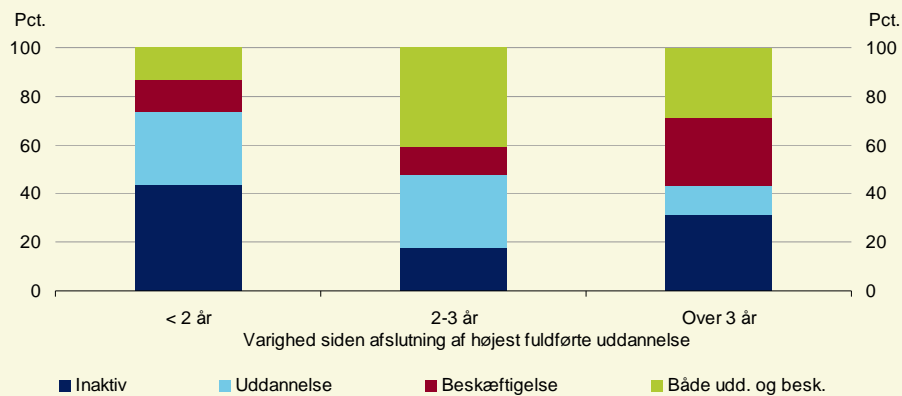
Anm.: Figuren er ekskl. de 3.800 i restgruppen, som har uoplyst uddannelse.

Kilde: Egne beregninger på 33 pct. stikprøve af befolkningen og DREAM-registeret.

Hovedparten af de i restgruppen, som højest har gennemført grundskolen, har efterfølgende været i beskæftigelse eller i uddannelse. Der er dog også en stor del, der har været inaktive i den mellemliggende periode. Blandt personer, hvor der er gået mere end 3 år, siden de afsluttede grundskolen, har knap en tredjedel været inaktive de seneste tre år, *jf. figur 12*.

Figur 12

Andel, som har været i beskæftigelse og/eller uddannelse siden afslutning af højest fuldførte uddannelse



Anm.: Figuren vedrører alene de i restgruppen, som har grundskolen som højest fuldførte uddannelse. Figuren viser andelen heraf, der har været i beskæftigelse, ordinær uddannelse eller begge dele siden afslutningen af højest fuldførte uddannelse, dog ikke tidligere end 1. januar 2008, da det ikke er muligt at opgøre beskæftigelsesaktiviteten på månedsbasis længere tilbage i tid.

Kilde: Egne beregninger på 33 pct. stikprøve af befolkningen og DREAM-registeret.

Bilag 1. Opgørelsesmetode

Opgørelsen af unge (16-29 år), som hverken er i ordinær uddannelse eller beskæftigelse, er foretaget på følgende måde:

1. Fra befolkningen i alderen 16-29 år frasorteres først unge, som har haft lønindkomst i september måned (oplysninger om e-Indkomst fra DREAM-registeret).
2. Dernæst frasorteres unge, som pr. 1. oktober er under uddannelse. Det gælder dog ikke unge, som pr. 1. oktober (ugen hvor 1. oktober indgår) modtager andre overførselsindkomster end SU eller SVU samtidig med, at de er indskrevet på en uddannelse. Denne betingelse er indført for at sikre, at der er tale om ordinær uddannelse. Oplysningerne om uddannelse hentes fra tre kilder og udgør foreningsmængden heraf. Det drejer sig om Danmarks Statistiks elevregister, Danmarks Statistiks voksen- og efteruddannelsesregister samt modtagelse af SU eller SVU ifølge DREAM-registeret. Af voksen- og efteruddannelse ses der bort fra grupperne 1512 (Danskundervisning v. Sprogcentre) og 39 (Efteruddannelse af specialarbejder/faglærte), som typisk er korte kurser, der i mange tilfælde er målrettet overførselsmodtagere.
3. Til sidst frasorteres selvstændige. Det er unge, som ikke modtager overførselsindkomst pr. 1. oktober, og som har indkomst som selvstændige i løbet af året.

Tilbage er unge, som hverken er i beskæftigelse eller i ordinær uddannelse. Gruppen udgjorde 151.000 personer primo oktober 2010, *jf. bilagstabel 1*. Hvis man betinger på, at personerne hverken må have været i uddannelse eller haft lønindkomst i de seneste seks måneder (april-september 2010), reduceres gruppen til 90.700 personer. Opgørelsesmetoden svarer i store træk til den, som Arbejderbevægelsens Erhvervsråd (AE-rådet) har benyttet i en tidligere analyse³.

Bilagstabel 1**Personer i alderen 16-29 år som hverken er i beskæftigelse eller ordinær uddannelse**

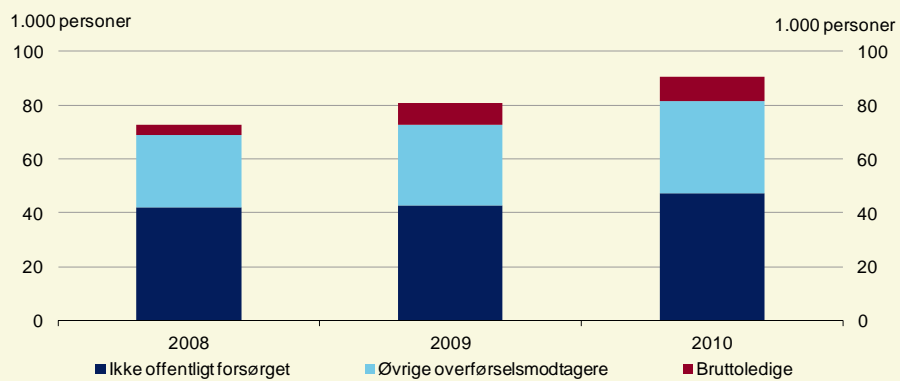
Øjebliksbillede primo oktober 2010	Mindst seks måneder, april-september 2010
151.000	90.700

Anm.: Alder vedrører ultimo året.

Kilde: Egne beregninger på 33 pct. stikprøve af befolkningen og DREAM-registeret.

Fra 2008 til 2010 er gruppen af længerevarende inaktive unge steget med 18.000 personer i lyset af den økonomiske krise, *jf. bilagsfigur 1*. Stigningen skyldes hovedsageligt, at der er kommet flere bruttoledige og ikke-jobklare kontanthjælpsmodtagere i gruppen.

³ AE-rådet (januar 2012), *Knap 80.000 unge hverken i job eller i uddannelse i mere end seks måneder*.

Bilagsfigur 1**Antal unge, som i mindst seks måneder hverken er i beskæftigelse eller uddannelse**

Anm.: Serien kan ikke føres længere tilbage end 2008.

Kilde: Egne beregninger på 33 pct. stikprøve af befolkningen og DREAM-registeret.